

Gemensam sträckräkning

-dags igen?

Text: Håkan Johansson

Sträckräkning enligt gammal tradition har under de senaste åren fått ett uppsving med fullt berättigande. Under ett antal år genomfördes tidigare gemensamma sträckräkningar över hela landskapet. Vi har idag flera fågelskådare inom landskapet som är mycket aktiva sträckräknare. Dagens hjälpmedel med mobilte-

lefoner, personsökare och även i vissa fall GPS:er (räkner gott och väl med compass) kan underlätta för att följa fåglarna på deras väg över landskapet. Detta är en mycket intressant form av fågelskådning som inte på något sätt får komma i skymundan för "artjakt" som alltid har kommit att vara det som blivit synonymt med fågelskådning. Tidigare var sträckräkningarna på våren förlagda i slutet av april eller i början av maj och på hösten till slutet av september. Jag har tänkt att även behålla de tidigare aktuella tidsperioderna för att utföra två sträckräkningsstillfällen per år.

Jag tror och hoppas att det finns intresse att återuppta denna tradition. Om intresse finns så kan jag erbjuda mig att vara sammanställare för publicering både i FIV och för att nå ut snabbare även på mailinglistan. Jag ser helst att vi får ett så spritt deltagande som möjligt.

Min önskedröm är att vi har täckning från Frövå i väster, KAK regionen och Västerås i söder samt Fagersta och Norberg i norr. Vore det inte häftigt att via mobilen få veta att en flock storspövar har sträckt över Sjömosjön för att senare passera Kolsva och vidare förbi Ramnäs och slutligen ses vid Fläcksjön.

Intresserade kan anmäla sig till mig per mail eller post eller via telefon.

Håkan Johansson
Byhagsvägen 17
730 50 Skultuna
021-766 50
073-920 95 05
taarsiger.cyanurus@swipnet.se

Vitkindade gäss. Foto: Börje Wennerström

Jungfrulig stund vid Asköviken

13/5 2001

Text: Niclas Lignell - 14 maj 2001

Förvisso söndag men ändå arbetsdag. Öppet hus vid Naturskolan Asköviken med två guidningar i reservatet stod på programmet. 05.30 började den första guidningen och den genomfördes under kontrollerade former i ett Asköviken som var lika lugnt som en dag i mitten av juni.

Kl. 09.00 startade jag upp med nästa grupp. 22 personer fick sedan trampa runt i hagarna norr om viken lyssnandes till mina kulturhistoriska utläggningar - det var ju så tomt på fågel... Nåväl, vid tiotiden kom vi till slut ner till plattformen vid vikens nordvästra strand-ängar som i folkmun döpts till "Rastis". Där började jag visa upp de mest lätskådade fåglarna som tofsvipa, brushane, grönbena och grå häger. Vid 10.15 är det någon i gruppen som frågar om det inte är flera hägrar som ovanför våra huvuden kommer in för landning.

Jag lyfter blicken uppåt för att konstatera att det är två tranor som faller mot strandäng- en. Plötsligt - bakom de två, upptäcker jag en fågel till. Jag ser dem bakifrån när de sakta faller. Lite lojt säger jag - den sista är nog en häger, lyfter handkikaren för på nytt utropa - nå vad i hela.. det är en liten trana..

Pulsen stiger något och jag rycker tuben från en dam som precis står och avvujuter sitt livs första glutsnäppa. Tubar in fåglarna som avbrytit sitt landningsförsök och nu ligger och skruvar runt i luften ca 350 meter bort från oss. Det två vanliga tranorna tillsammans och den mindre lite bredvid. När den mindre få-

geln vänder upp i luften så att jag ser att manteln/rygg är jämt ljust grå utan bruna inslag och i nästa sekvens syns undersidan med svart hals som går ner över bröstbenet, då känner jag hur adrenalinet rusar till. Jag hör mig själv högt ropa ut något om jungfrutrana.. samtidigt som jag får flera frågor om djurhållningen i viken. Frågor jag nu helt ignorerar.

Under tiden som jag följer fåglarna i tuben ringer jag upp Andreas Eriksson och Anders Borgehed som de senaste dygnen har övernatat i fågeltornet några hundra meter bort. -Har ni sett tranorna, jag tror det ena är en jungfru.

-Ja, de kom insträckandes för 20 min. sedan, men vi kollade dem aldrig..

-Men gör det nu då..

-Va fö- då?

-Jag säger ju att det är en jungfrutrana med. -Skärp dig.

-Men va f.. (mitt tålmod med mina kamrater börjar nå sin gröns) ta in dem i era tubar. Jag lägger på för att i stället samla karaktärer; mantel och övre täckare ljust silvergrå, svart hals där det svarta sträcker sig ner över bröstet. Huvudet "bulligt" i proportion till övriga fågel, halsen ungefär 3/4 så lång i jämförelse med de två andra tranorna. Flykt siluetten skiljer sig avsevärt från de vanliga tranorna - smalare hand, bred armbas, siluetten av vingspannet för tankarna till fiskgjuse eller något gammalt med den breda armbasen och smala handen.

Fältsummering 2002

Vad är nu detta! Ett nytt grepp från rnk Vstm?

Nej, "Fältsummering 2002" handlar i all enkelhet om en helt prestigelös tävling/utmaning för alla VOF medlemmar. Detta evenemang sträcker sig över hela året och det handlar om att räkna arter...

"Fältsummering 2002" består egentligen av 1 + 2 tävlingar/ utmaningar. För att delta i moment 2 och 3 (se nedan) måste vederbörande vara anmäld till moment 1.- **Årsarter i Vstm!** Varje deltagare väljer således själv hur många moment den vill delta i utöver det första som är obligatoriskt för ett deltagande.

Nedan beskrivs de olika momenten i "Fältsummering 2002"

1. **Årsarter i Vstm.** Här gäller det att se så många arter som möjligt i landskapet Västmanland under 2002. Kryssa skoningslöst med andra ord...
2. **Årsarter i valfri Västmanländsk kommun!** Här gäller det att se så många arter som möjligt i en k:n. Sedan ställs det resultatet i procentuell relation till vad som är sett genom tiderna i den aktuella kommunen. D.v.s. antal års kommun arter/ tot. observerade arter i kommunen genom tiderna. Här gäller det således att få så hög procentuell andel som möjligt, detta för att en skådare i t.ex. Hallsta k:n skall kunna tävla/ jämföra sig med en skådare i Sala k:n.
3. **Ädel års. i Vstm.** Här får endas de arter som du själv upptäckt räknas. Alltså du själv skall vara först med upptäckten, det räcker alltså inte med att vara på plats när fågeln hittas av en kamrat, utan här är tävlingsledningen stenhård, du och bara du skall först ha hittat och arbetat fågeln får att den skall få räknas. När det gäller t.ex. kända ugglerevir osv. så gäller det att du själv hittar till lokalen och hör/ser fågeln utan vetskap om att någon annan gjort samma observation före dig i år. Med andra ord så lönar sig det inte att dra på något som upptäckts eller rapporterats av andra...

Kommer någon att lyckas se fjälllabb i landskapet under nästa år?

Foto: Ulf Carlsson

Fåglar i Västmanland 4/2001

129

Pipa! Vi måste pipa - jag ursäktar min grupp som jag guidar och rusar i väg mot tornet, halvvägs möter jag Anders med manualen och vi larmar.

Adrenalinet sprutar ur örnen på oss tre samtidigt som jag kommer på att jag har en guidning att slutföra. Deltagarna på denna var efteråt mer än nöjda när de dels hade fått en fin tur i Askövikens, dels fått se fågelskådningen i viotgat när den är som häftigast och dels fått avnjuta en totalt urflippad guide.

En bra story skall ha en sensmoral, så även denna:

-Gör inte som mina goda vänner gjorde.

-Avfärda en insträckt flock tranor på långt håll som just tranor, de kan finnas något annat bland dem.

Niclas Lignell

Som delade denna upplevelse med:

Andreas Eriksson, Anders Borgehed, Bosse Eriksson + ett 30-tal andra mer eller mindre förstående personer.

10:e fyndet i Sverige, andra i landskapet. Det första fyndet i landskapet var vid Långforsen, Sala den 18 april 1976.

Undersidan av vingarna är ljusare än de andra tranornas, armpennorna är underifrån i ljusare än hos grus där endast topparna är riktigt svarta. Ovan sidan av handen ljusare gråsvart och saknar den vita halvmanen, "positionsljusnen", som g grus uppvisar.

Nu är jag helt säker på att det måste vara en jungfrutrana.

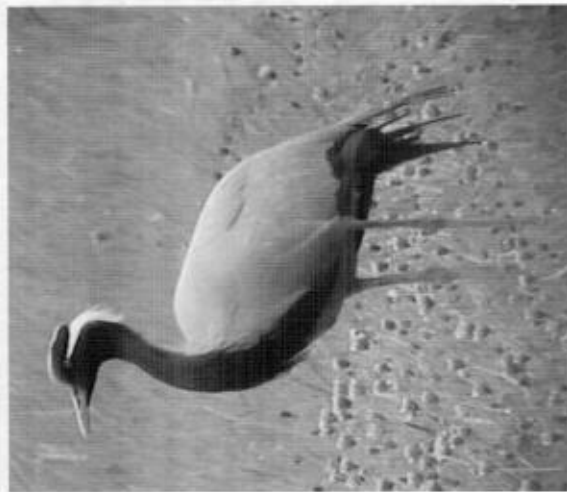
Jag ringer upp Andreas E i tornet igen.

-Har ni fått in dem?

-Det stämmer ju... fy F-n vad häftigt!

-Jag ber dem kolla huvudteckningen noggrant eftersom de har ngt bättre ljusförhållande än mig (med ljus). Anders B kan konstatera att det vita sitter som det ska och att hjässan är ljus grå utan några röda inslag. Saken är biff!

Pipa! Vi måste pipa ut den. Jag har glömt manualen hemma så jag säger åt Andreas att Anders B skall göra det, han i sin tur har inte sin telefon med sig och därmed inget nr. till RiXlarm. Samtidigt tar de tre tranorna hög höjd i dagens första termikvindar och sätter efter några minuter sedan av mot väst, nordväst. Jag följer fåglarna så långt det är möjligt innan de slukas upp av oändligheten över skogen.

Jungfrutranan vid Väda, Uppland den 21 maj. Troligtvis var det denna fågel som gästade Askövikens en vecka tidigare. Foto: Hans Bister.

Fåglar i Västmanland 4/2001

128